

SLÄKTHISTORISKA STUDIER

Genealogiska Föreningen | The Genealogical Society of Sweden

Släkthistoriska Studier 2024:205

Några bärare av tillnamn i Kållands härad på 1500- och 1600-talen

< Susanne Gustafsson, *Genealogiska Föreningen*

epost: sus.gust@telia.com

 0000-0002-2036-3613

Publicerad den 26 oktober 2024

DOI: 10.55797/pmq262 och ISSN 2004-3910

Öppen tillgång genom en Creative Commons CC BY 4.0 licens.

Copyright på artikeln tillhör författaren.

Publicerad på Kungliga Bibliotekets OJS-plattform publicera.kb.se.

Citera artikeln (exempel): Gustafsson, S., (2024), »Några bärare av tillnamn i Kållands härad på 1500- och 1600-talen«, *Släkthistoriska Studier 2024:205*. DOI: 10.55797/pmq262.

Släkthistoriska Studier publiceras av Genealogiska Föreningen (org. nr. 802001-19643), Löfströms Allé 7, Sundbyberg. Kontakt: shs@genealogi.net

Några bärare av tillnamn i Kållands härad på 1500- och 1600-talen

Susanne Gustafsson

Genealogiska Föreningen

Publicerad 26 oktober 2024

Föreliggande artikel redovisar resultat från en undersökning av personer som bär tillnamn i Kållands härad, nuvarande Västra Götalands län, på 1500- och 1600-talen. Undersökningen är inte heltäckande utan ger exempel på tillnamnsbärare, deras hemvist, närmaste familjekrets och ett försök till analys av tillnamnets betydelse och ursprung. Urvalet av personer baseras på fynd under författarens mångåriga släktforskning. Källor som använts är kyrk-, dom- och jordeböcker, mantalslängder, landskapshandlingar, militieräkningar, generalmönsterrullor, Älvsborgs lösen och prostarnas tiondelängder. De tillnamn som behandlas i artikeln är: Bark, Duke, Gode, Fläg, Frögd, Kampe, Kart, Marbo, Sting, Stumpfot och Win. Undersökningen påvisar en variation i bruket av tillnamn där några kan bedömas vara individuella binamn medan flertalet utgör släktnamn.¹

I nom namnforskningen verkar det inte finnas någon konsensus avseende vilka begrepp som bör användas för olika typer av namn som används utöver en persons förnamn (dopnamn/egennamn). Ett vanligt förekommande begrepp är dock *tillnamn*, vilket enligt Utterström definieras som »... namn – förutom patronymikon – som läggs till förnamnet».² Tillnamn är således en övergripande term som omfattar både individuella *binamn* och ärftliga *släktnamn*; men inte patronymikon, det vill säga släktnamn på (-)son och (-)dotter bildade till ett förnamn. Binamn började uppträda i Europa från 800-talet och framåt. Syftet var i huvudsak att särskilja personer genom att binamnet karakteriserade bäraren, till exempel för att skilja mellan Anders Lille och Anders Långe.³ Ett binamn kan beskriva fysiska eller psykiska karakteristika hos en person, såsom Lars Skägge och Per Spak, men även varifrån personen kommer, till exempel födelseort eller hemort. Binamnet kan även innehålla yrkesbeteckningar, såsom Ingemar Skräddare, eller speciella situationer, händelser, vanor och uttrycks-sätt. Ett binamn är ofta knutet till en viss person och går i allmänhet inte i arv. Binamn

¹ Ett personligt tack till Olle Elm i Lindome för hjälp, stöd och uppmuntran under artikelns tillblivelse.

² Utterström (1976, s. 11).

³ Nyström (2013, s. 114).

kan dock ärvas och övergår då till att utgöra ett släktnamn (efternamn). Egentliga släktnamn användes sparsamt till och med hos adeln en bit in på 1600-talet.⁴ Ännu under 1600-talets första hälft gjordes ingen tydlig åtskillnad mellan de släktnamn som ärvdes åtminstone en generation eller bars av syskon i en familj, och binamn det vill säga individuella, ofta tillfälliga namn som karakteriserar en person såsom yrkesbeteckningar eller öknamn.²

De namn, utöver förnamn, som väckte mitt intresse utgjordes således inte av de i bondesamhället allmänt förekommande patronymikon utan av mindre frekventa tillnamn som emellanåt nämns i kombination med patronymikon i källorna. I Kållands härad, som ligger i norra Västergötland (se bild 1), verkar tillnamn ha varit ovanligt på 1500- och 1600-talen. Till exempel upptecknas enbart 19 tillnamnsbärare i häradet enligt jordeboken 1632, varav nio är binamn i form av yrkesbeteckningar: fem Skräddare, två Smed(er) och två Skomakare.⁵ Vissa tillnamn verkar vid första anblick vara identiska med förledet i ett gårdsnamn, till exempel Marbo som återfinns i Marbogården, och ibland utgörs de av ovanliga ord så som Fläg. En bidragande drivkraft till min fördjupning inom ämnet har utgjorts av två tidigare artiklar om tillnamn bland allmogen under 1600-talet, vilka berört ämnet ur ett släkthistoriskt perspektiv. Den första är Olle Elms artikel *Agnatiska genealogier från 1641 för bondesläkter med tillnamn på Vingsö – transkriberade och kommenterade*.⁶ Hans artikel innehåller ett unikt material med 22 släkttavlor där inte alla personer i släkttavlorna kan beläggas med tillnamn i samtida källor. Den andra är Göran Sparrlöfs artikel *Trolle i Småland. Ofrälse trollar i Västra härad ca 1610–1730*.⁷ Den kartlägger hur namnet Trolle där »var ett tillnamn, men inte ett släktnamn«. Namnet visar sig ha burits av ett begränsat antal personer, men har inte använts konsekvent och det har inte förts vidare till efterföljande generationer.

Syftet med föreliggande artikel blev därför att undersöka ett urval av tillnamnsbärare i Kållands härad på 1500- och 1600-talen. Frågeställningar var tillnamnsbärarens hemvist, närmaste familjekrets samt ett försök till analys av tillnamnets betydelse och ursprung. Personerna i urvalet var initialt bosatta i Järpås och Tådene pastorat i Kållands härad på 1500- och 1600-talen.⁸ I vissa fall flyttade de dock själva, eller deras barn, till socknar i angränsande pastorat. Urvalet av tillnamnsbärare är inte heltäckande utan exempel baserade på fynd under författarens mångåriga släktforskning. De tillnamn som behandlas i artikeln är: Bark, Duke, Gode, Fläg, Frögd, Kampe, Kart, Marbo, Sting, Stumpefot och Win. De källor som använts för undersökningen är kyrkböcker, domböcker och jordeböcker, mantalslängder, landskapshandlingar, militieräkningar, generalmönsterrullor, Älvsborgs lösen samt prostarnas tiondelängder från Skara stift.

Avseende källhänvisningar, om redovisade händelser född/döpt, vigda eller död/begraven kan återfinnas på förväntad plats i respektive ministerialbok anges inte källhänvisning, men den använda ministerialboken redovisas i källförteckningen. Vad gäller uppskattat födelseår i familjetabeller (född cirka...) är dessa, om inget annat anges, uträknade från uppgifter om död eller begravning i vederbörlig ministerialbok. När hänvisning till domboken ges avses renovationer av Kålland härads dombok om inget

⁴ Almquist (1967, s. 289).

⁵ RA, Jordeböcker, Skaraborgs län 1632:3 (s. 531–583).

⁶ Elm (2013).

⁷ Sparrlöf (2023).

⁸ Järpås pastorat omfattade då socknarna Järpås, Uvered, Häggesled och Höra. Tådene pastorat omfattade då Tådene, Kedum, Tranum och Lavads socknar.

annat anges. Vad gäller namn så är dessa normerade, dock beskrivs tillnamnens varierande stavning i källorna översiktligt.⁹

Bild 1. Karta över Västergötlands häradar och socknar. Kartan är tryckt 1932 av Generalstabens Litografiska Anstalt i Stockholm. Skannad och retuscherad av Gunnar Creutz 2010, beskuren av författaren.

Bark

Tillnamnet Bark skrivs ibland Barck i källorna. En tidig tillnamnsbärare inom det avgränsade geografiska området och valda tidsperioden var Lasse/Lars Bark i Tådene socken som enbart påträffas i prostarnas tiondelängd 1546.¹⁰ Därefter passerar drygt hundra år innan ytterligare två tillnamnsbärare återfinns. En av dessa är Sven Bark som 1664 fick fastebrev på ett halvt pund smörränta i Fläggården, Uvereds socken, en ödegård.¹¹ I domboken anges att Sven Bark ursprungligen kom från Smedtofta, en by som omväxlande tillhört Slädene och Levene socknar. År 1667 var Sven Bark bosatt på Fläggården, hustrun hette Elin Persdotter och 1670 uppges han vara svinfogde.¹² Sven Bark noteras fortfarande bo på Fläggården 1674 men 1675 hade han återvänt till

⁹ För normering av förnamn har Skogsjö (1999) använts.

¹⁰ RA, Prostarnas tionderäkenskaper Skara stift 1 (fol. 27v).

¹¹ VaLA, Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:29 (opaginerad; AD bildid v189956.b1780).

¹² Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:35 (opaginerad; AD bildid v190076.b3130) och EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2280).

Smedtofta.¹³ En åldersuppgift i domboken 1686 gör gällande att han detta år är över 70 år gammal, vilket ger 1616 som ett ungefärligt beräknat födelseår.¹⁴ Sven Bark inlämnade 1688 ett testamente innehållande jordinnehav i Fläggården i Uvered till förman för dottern Brita Svensdotter och han levde så sent som 1691 när styvdottern Elisabeth Påvelsdotter och hennes man Anders Siggesson erhöll jord i Östergården i Smedtofta by i utbyte mot att de födde honom och hustrun under deras resterande livstid.¹⁵

Den andre tillnamnsbäraren är Lars Bark som var bosatt i Uvereds socken 1648 och titulerades hejderidare 1650.¹⁶ Lars Bark köpte sammanlagt tio marker smörränta i Torpa, Uvered, 1652 och titulerades året därefter profoss.¹⁷ År 1670 framgår att Lars Barks patronymikon är Andersson och 1678 befriades han från sitt arbete som grevskapsgevaldiger på grund av ålder.¹⁸ Han erhöll då halva sitt hemman i Torpa fritt för trogen tjänst. Det framgår också att hans hustru levde detta år samt att han i sin tjänsteutövning lovordas ha varit »En Erlich och Redelig man».¹⁹ Det finns inga indikationer på att Lars Andersson Bark upptagit sitt tillnamn efter gården han bodde på i Uvereds socken då den under hans tid där anges ha hetat Torpa. Det är först efter hans död, som inträffade någon gång under den senare delen av 1683, som gården benämns Barkagården eller Lars Barksgården.²⁰ Första gången Barkagården nämns är i en tidig husförhörslängd 1688–1689 då Lars Barks son Olof Bark bor där.²¹ Samma gård omnämns 1709 som Lars Barksgården då gifte sonen Bryngel Bark noteras där.²²

Lundahl uppger i skriften *Ortnamnen i Skaraborgs län, del VIII Kållands härad territoriella namn*, att Barkagården var ett helt skattehemman i Uvereds socken, nämnt som Lars Barksgården 1715. Förledet i Barkagården är, enligt författaren, ett dialektalt genitiv på -a av ett binamn Bark.²³ Enligt *Svenska akademins ordbok* (SAOB) betyder bark »yttre omhölje kring träd eller buskes stam».²⁴ En annan gård i Uvereds socken uppges av Lundahl ha hetat Bryngel Barksgård. Det gårdsnamnet bör stamma från den tidigare nämnde Lars Andersson Barks son Bryngel Bark och hette Råvegården under tiden denne brukade gården (1687–1691) samt omfattade ett fjärdedels skattehemman.²⁵ Lars Andersson Bark hade följaktligen två kända söner, Bryngel och Olof, vilka båda var gevaldiger och använde tillnamnet Bark. Möjligen var även den Anders Bark i Uvered som nämns i domboken 1672 ytterligare en son.²⁶ Således har både yrket gevaldiger och tillnamnet Bark gått i arv från far till söner, vilket kvalificerar Bark att klassificeras som ett släktnamn. Se familjetabeller nedan.

Om Lars Andersson Bark på Torpa i Uvereds socken (nämnd 1648, död 1683) på något sätt var besläktad med Sven Bark som bodde på Fläggården i samma socken 1667–1674 är oklart men möjligt. Speciellt med tanke på att båda levde ungefär

¹³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:48 (opaginerad; AD bildid v190089.b1360) och EVIIAAAA:50 (opaginerad; AD bildid v190091.b2830).

¹⁴ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:71 (opaginerad; AD bildid v190110.b3530)

¹⁵ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:112 (opaginerad; AD bildid v190151.b3260.s324) och EVIIAAAA:115 (fol. 348v).

¹⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:14 (opaginerad; AD bildid v189941.b170) och EVIIAAAA:16 (opaginerad; AD bildid v189943.b1900).

¹⁷ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:18 (opaginerad; AD bildid v189945.b760), EVIIAAAA:19 (opaginerad; AD bildid v189946.b1420) och SAOB (1893–2023, band 20, spalt P 1984).

¹⁸ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2350).

¹⁹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:55 (opaginerad; AD bildid v190096.b880).

²⁰ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:64 (opaginerad; AD bildid v190103.b2590).

²¹ GLA, Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 26).

²² RA, Mantalslängder, Skaraborgs län 48 (s. 545).

²³ Lundahl (1963, s. 79).

²⁴ SAOB (1893–2023, band 3, spalt B 322).

²⁵ Mantalslängder, Skaraborgs län 45 (s. 348).

²⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:44 (opaginerad; AD bildid v189298a.b510).

samtidigt, var bosatta i Uvereds socken under den senare delen av 1600-talet samt var tjänstemän. Även om Sven Bark inte återfinns med patronymikon i källorna framförs här en hypotes om att Lars Andersson Bark och Sven Bark kan ha varit bröder.

Familjetabeller

Familj 1. Lars Bark (nämnd 1648, död 1683).

Lars Andersson Bark. Hejderidare, profoss, grevskapsgevaldiger. Nämnd 1648, död i slutet av 1683.²⁷ Bosatt på Torpa, Uvereds socken, 1678–1683. Gift med *Karin Nilsdotter*. Född cirka 1616, död 11 februari 1696 i Uvered.²⁸

Barn:

- *Bryngel Bark*. Se Familj 2.
- *Olof Bark*. Se Familj 3.

Familj 2. Bryngel Bark (född cirka 1638, död 1710).

Bryngel Larsson Bark. Skogvaktare, gevaldiger. Född cirka 1638, död i maj 1710 i Uvereds socken. Bosatt på Råvegården, Uvered, 1687–1691 och på Barkagården/Lars Barksgården, Uvered, 1702–1710. Gift (1) med *Anna Kaspersdotter*. Född cirka 1635, död 13 november 1690 i Uvered. Dotter till *Kasper Johansson Kock*, skattebonde på Dränggården i Uvered, och dennes hustru *Anna Olofsdotter*.²⁹ Gift (2) 28 oktober 1691 i Uvered med *Anna Mickelsdotter*.

Barn:

- (1) *Karin*. Nämnd 1689.³⁰
- (1) *Kerstin*. Nämnd 1689.
- (1) *Gunilla*. Nämnd 1689.
- (1) *Annika*. Nämnd 1689.
- (1) *Ebba*. Nämnd 1689.
- (2) *Annika*. Född 18 februari 1692, död 29 april 1692 i Uvered.
- (2) *Annika*. Född 9 mars 1693 i Uvered.
- (2) *Lars*. Född 16 december 1695 i Uvered.

Familj 3. Olof Bark (född cirka 1651, död 1717).

Olof Larsson Bark. Gevaldiger. Född cirka 1651, död i mars 1717 i Uvereds socken. Bosatt på Barkagården/Lars Barksgården, Uvered, 1685–1717. Gift med *Elisabet Bengtsdotter*.³¹

Barn:

- *Lars*. Nämnd 1689.³²
- *Per*. Nämnd 1689.
- *Kerstin*. Nämnd 1689.

²⁷ Mantalsskriven 1683, se Mantalslängder Skaraborgs län 39 (opaginerad; RA bildid A0006596_00127), men noteras död i domboken senare samma år, se Göta Hovrätt Advokatfiskalen Skaraborgs län EVIIAAAA:64 (opaginerad; AD bildid v190103.b2590).

²⁸ Att Karin Nilsdotter var mor till Bryngel Bark framgår bland annat i domboken 1683, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalen Skaraborgs län EVIIAAAA:64 (opaginerad; AD bildid v190103.b2590).

²⁹ Anna Olofsdotter var syster till prosten Andreas Olofsson Juvenius i Skövde, född cirka 1611 i Uvereds socken och död i maj 1698 i Skövde, se Warholm (1871, del 2, s. 269–270) och Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:71 (opaginerad; AD bildid v190110.b3330).

³⁰ Barnen från första äktenskapet listas i husförhörlängden 1689, se Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 30).

³¹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:113 (opaginerad; AD bildid v190152.b2920.s290).

³² De tre första barnen listas i husförhörlängden 1689, se Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 26).

- *Elisabet*. Född 7 april 1691 i Uvered.
- *Annika*. Född cirka 1694, död 8 februari 1694 i Uvered.
- *Elisabet*. Född 25 mars 1695 i Uvered.

Duke

Tillnamnsbäraren Sven Duke antecknas 1582 på Backegården, ett halvt frälsehemman, i Tådene socken.³³ Detta år tillhörde gården Lage Posses gods och 1604, fortfarande med Sven Duke som brukare, tillskrevs ägarskapet Per Jonsson (Lilliesparre).³⁴ Lundahl har dock funnit belägg för att »Sven Duke i Backegården« omnämns redan 1576 och menar att frälsegården därefter bytte namn till Sven Duksgården.³⁵ I Älvsborgs lösen 1617–1619 kvarstår Sven Duke på samma frälsegård.³⁶ Han kvarstår också 1627, då gården även noteras för en kvarn, samt 1632.³⁷ Den sista gången Sven Duke noteras var 1639.³⁸ Det är oklart om det rör sig om samme man som brukade frälsegården mellan 1576–1639, en period på drygt 60 år. Det skulle i så fall innebära att Sven Duke tillträdde gården i tjugoårsåldern, tentativt född cirka 1556, och levde i drygt åttio år, tentativt död cirka 1639. Ett dylikt långt liv är förvisso möjligt, men andra alternativ såsom eftersläpning i längderna eller en släkting med samma namn bör övervägas. Ingen information om Sven Dukes familjekrets har återfunnits.

Det fanns ytterligare män med tillnamnet Duke i det aktuella geografiska området under 1500- och 1600-talen. En var Arvid Duke som brukade ett frälsehemman i Höra socken 1632 men som saknas i socknens första mantalslängd 1645.³⁹ En annan man bör ha hetat Nils Duke, då Nils Dukes gård omnämns i domboken 1633:

Bifalningzmannen Jöns Nilsson tiltalte welb[orne] Jöns Bonde om en ut-hjordh till Nils Dukes gård i Tådene som står i ... jordebook, hwilken salig Måns Börgeßon uthvist hafuer, wara belägen, emellan Dukens förstufue Dörr och wälb[orne] Jöns Bondes ängar ...⁴⁰

Måhända var Nils Duke identisk med den Nils som upptas på Backegården i Tådene socken 1573.⁴¹ Att det rör sig om samma frälsegård, Backegården, som Sven Duke noteras för 1576–1639 stärker antagandet. Ingen ytterligare information om vare sig Arvid eller Nils Duke har kunnat uppbringas.

Näste person med tillnamnet Duke är nämndemannen Jon Jonsson Duke som 1653 var gift med Ingrid Bryngelsdotter och bosatt på Berg i Tådene socken.⁴² År 1670 bodde han på en halv frälsegård kallad Torp/Kedumstorp i Tådene.⁴³ Jon Duke var gift minst två gånger och kvarstår på Torp/Kedumstorp i mantalslängder fram till 1691.⁴⁴ Frälsegården bytte gradvis namn till Jon Dukegården eller Jon Duksgård under 1680-talet, vilket bekräftas av Lundahl.⁴⁵ Jon Jonsson Duke avled före 1695 då dödboken för

³³ RA, Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1582:7 (fol. 58r).

³⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1604:13 (fol. 58r).

³⁵ Lundahl (1963, s. 76).

³⁶ RA, Älvsborgs lösen 1617–1619 (opaginerad; RA bildid A0066042_00367).

³⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1627:7B (opaginerad; RA bildid A0050388_00055) och Jordeböcker, Skaraborgs län, 1632:3 (s. 542).

³⁸ Jordeböcker, Skaraborgs län 1639:10 (fol. 508v).

³⁹ Jordeböcker, Skaraborgs län 1632:3 (s. 533).

⁴⁰ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:6 (opaginerad; AD bildid v189933a.b530).

⁴¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1573:8 (fol. 17v).

⁴² Jon Duke noteras bland annat som nämndeman i domboken 1683, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalena arkiv EVIIAAAA:64 (opaginerad; AD bildid v190103.b2590). Avseende hustruns namn och familjens bostadsort se Mantalslängder, Skaraborgs län 11 (s. 1333).

⁴³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2570).

⁴⁴ Mantalslängder, Skaraborgs län 45 (s. 353).

⁴⁵ Lundahl (1963, s. 75).

Tådene socken började föras. Sannolikt avled han 1694 då en domboksnotis från 1705 anger att han då varit död i elva år.⁴⁶ Det finns vissa uppgifter om Jon Jonsson Dukes familj, se tabellen nedan.

Det saknas indikationer på om, och i så fall hur, de fyra ovan beskrivna männen med tillnamnet Duke var besläktade. Frälsegårdarna Backegården respektive Torp/Kedumtorp i Tådene socken antog gradvis namn efter sina brukare. Backegården bytte namn till Sven Duksgård och Torp/Kedumtorp till Jon Duksgård. Möjligen kommer tillnamnet Duke från betydelsen duk, genom vävning framställt tyg, vilket förr även benämndes duke. Lundahl hänvisar å sin sida till det fornvästnordiska mansbinamnet Dúkr.⁴⁷ Ett alternativt ursprung kan vara förledet duke i så kallade dukepenningar, en sorts avgift som erlades av en nattvardsgäst, skriftpenningar.⁴⁸ Förledet duke avser i detta fall altarduken. I och med att åtminstone tre av Jon Dukes barn använde tillnamnet har det senast i slutet av 1600-talet utgjort ett släktnamn.

Familjetabeller

Familj 1. Jon Duke (nämnd 1653, död cirka 1694).

Jon Jonsson Duke. Nämndeman bosatt i Berg, Tådene socken, 1653 och i Torp/Kedumtorp, Tådene, 1670–1691. Död cirka 1694. Gift (1) med *Ingrid Bryngelsdotter*. Gift (2) med *Kerstin Bengtsdotter*, död 1711.⁴⁹ Det har troligen funnits fler barn än de listade och det är okänt vilka barn som tillhör respektive äktenskap.

Barn:

- *Gudmund Duke*. Nämnd som dopvittne 1700.
- *Karl*. Bokbindare i Lidköping. Nämnd 1705.⁵⁰
- *Jon*. Nämnd 1705.
- *Bengt Duke*. Bonde på Backgården i Lavads socken. Död 2 april 1733 i Lavad.⁵¹
- *Kerstin Duke*. Nämnd som dopvittne 1700.
- *Börje*. Soldat Västgöta-Dals regemente, Kållands kompani, bosatt i Torp/Kedumtorp, Tådene. Död 26 april 1718.⁵²

Fläg

Det förekommer olika stavningar av tillnamnet Fläg i källorna, bland annat Fleg och Flägg. Den först identifierade tillnamnsbäraren är Erik Fläg, bonde på en gård i Uve-reds socken 1546 och 1564.⁵³ I den årliga räntan 1568 noteras att gården han bodde på räntade fyra pund smör samt att den var »brent och öde» men Erik Fläg upptecknas

⁴⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAABA:138 (opaginerad; AD bildid v280268.b1310).

⁴⁷ Lundahl (1963, s. 75).

⁴⁸ SAOB (1893–2023, band 7, »duk«).

⁴⁹ Namn på hustrun och uppgifter om de två barnen Kerstin Duke och Gudmund Jonsson Duke enligt två på varandra följande dopnotiser 1700, se GLA, Tådene kyrkoarkiv C:1 (fol. 92). Uppgift om död, se Tådene kyrkoräkenskaper KI:2 (maskinpag. 104).

⁵⁰ Namn på tre (halv)syskon, Karl Jonsson, Jon Jonsson och Bengt Jonsson, noteras i ett mål om arvskifte i domboken 1705, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAABA:138 (opaginerad; AD bildid v280268.b1310).

⁵¹ Bengt Jonsson Duke noteras bland annat med tillnamn i en födelsenotis 1700, se GLA, Lavads kyrkoarkiv C:1 (fol. 97).

⁵² Soldaten Börje Jonsson är en trolig son baserat på indicier. Bland annat nämns Börje på Dukegården i ett sockenstämmoprotokoll 1704 (GLA, Kedums kyrkoräkenskaper KI:1 fol. 55), på Dukegården i mantalslängder (Mantalslängder Skaraborgs län 49 fol. 531) och i en generalmöns-terrulla (KrA, Generalmönssterrullor opaginerad, AD bildid v46735b.b1640).

⁵³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1546:11 (fol. 18r) och 1564:9 (fol. 97r).

ånyo på gården 1571 och 1573.⁵⁴ År 1574 upptas istället Jon Fläg på samma gård, en notering gör gällande att gården stått öde i sex år och att den upptagits 1573 mot tre års skattefrihet.⁵⁵ Två år tidigare, 1571, noteras Jon Fläg i militieräkningarna under Sven Anderssons fänika.⁵⁶ I militieräkningar går det inte att avgöra om en listad person var rusthållare eller ryttare, en problematik som bland annat belysts av Elm.⁵⁷ Jon Fläg kvarstår på samma gård 1576 och i en notering bredvid gårdens namn i längden antecknas även Erik Fläg.⁵⁸ År 1577 skrivs Jon Fläg tillsammans med Ingor Fläg på skattegården, där en notering gör gällande att de båda är ryttare, och 1581 kompletteras informationen med uppgiften om att Jon Fläg vistas i Finland.⁵⁹ Mellan 1582 och 1591 upptas enbart Jon Fläg på gården.⁶⁰ I längderna för 1599 och 1603 tillkommer ytterligare en ryttare, Anders Räv.⁶¹ Sista gången Jon Fläg noteras på gården är 1612.⁶² I domboken 1621 framkommer att Jon Fläg och hans hustru köpt en femtedel i Fläggården av hustruns son Anders Matskol.⁶³ Denne hade syskon, som liksom han själv ärvde modern, men det finns inga uppgifter om arvingar efter Jon Fläg.

Under 1600-talets första årtionden återfinns ingen bärare av tillnamnet Fläg inom undersökt geografiskt område. Dock finns uppgifter om att den halva skattegården i Uvereds socken vid tiden kallades Fläggården. Detta framkommer dels i årliga räntan 1603, dels i domboken som gör gällande att borgmästaren i Lidköping, Bengt Håkansson, sålde Fläggården till herr Lars i Järpås 1625.⁶⁴ Försäljningen grundade sig i att den tidigare ägaren Anders Andersson, som bodde på gården sedan 1599, hamnat i ekonomiskt trångmål varpå hans borgenärer sålde gården.⁶⁵ Därutöver finns en intressant domboksnotering 1642 då hustru Anna Ingorsdotter på Fläggården efterfrågar arv efter sin i Livland utan arvingar avlidne bror Olof Ingorsson.⁶⁶ Enligt ytterligare ett mål i domboken samma år och mantalslängden 1644 huserar på nytt en tillnamnsbärare på Fläggården dessa år, Ingor Andersson Fläg med hustrun Kerstin Bengtsdotter.⁶⁷ Ingor Andersson Fläg är sannolikt barnbarn till Ingor Fläg (nämnd 1577–1581), kvarstår på gården 1671 och har fyra kända söner: Olof, Gunnar, Anders och Per.⁶⁸

⁵⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1568:7 (fol. 11) och 1573:8 (fol. 11r) samt RA, Älvsborgs lösen 1571 (opaginerad; RA bildid B0001011_00446).

⁵⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1574:6 (fol. 54v).

⁵⁶ KrA, Militieräkningar 1571:14 (maskinpag. 47v).

⁵⁷ Elm (2023, s. 6).

⁵⁸ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1576:4 (fol. 48v).

⁵⁹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1577:4 (fol. 51v) och 1581:3 (opaginerad; RA bildid A0049769_00009).

⁶⁰ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1582:7 (fol. 53r) och 1591:9 (fol. 46v).

⁶¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1599:17 (opaginerad; RA bildid A0049952_00058) och 1603:2 (fol. 49v).

⁶² Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1612:3 (fol. 41v).

⁶³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv Göta Hovrätt, EVIIAAAA:2 (opaginerad; AD bildid v50164.b646). För uppgifter om släkten Matskol, se Högmärk Bergman (2005) och Janzon (2014).

⁶⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1603:2 (fol. 49v) och Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:4 (opaginerad; AD bildid v50165.b175).

⁶⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1599:17 (opaginerad; RA bildid A0049952_00058).

⁶⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:10 (opaginerad; AD bildid v189937.b1010).

⁶⁷ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:10 (opaginerad; AD bildid v189937.b1230) och Mantalslängder Skaraborgs län 2 (opaginerad; RA bildid A0006560_00227).

⁶⁸ Att Ingor Andersson Fläg framförs som sannolikt barnbarn till Ingor Fläg (nämnd 1577–1581) baserar sig på det i området mycket ovanliga förnamnet Ingor. Se till exempel Fredriksson (1974, s. 41), där det i samtliga tiondelängder för häraderna Kålland, Laske, Barne och Skåning i Västergötlands handlingar 1583 bara nämns en person med dopnamnet Ingor av totalt 1237 namnbärare. Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:42 (opaginerad; AD bildid v190083.b740), EVIIAAAA:44 (opaginerad; AD bildid v189298a.b390) och EVIIAAAA:46 (opaginerad; AD bildid v190087.b600).

Ovan skildrade män med tillnamnet Fläg nämns, undantaget Ingor Andersson Fläg, inte med patronymikon varför det är svårt att utröna eventuella släktskap dem emellan. Därutöver har få klagörande domboksnoteringar kunnat återfinnas. Skattegården i Uvereds socken, som dessa män bodde på, nämns inte med något annat namn i källorna än Fläggården. Därav kan en möjlig slutsats vara att männen som bott på gården antagit Fläg efter gårdsnamnet, med eller utan inbördes släktskap, ett antagande som stöds av Lundahl.⁶⁹ Strandberg å sin sida menar att Fläg(g) troligare var ett släktnamn som upptagits som gårdsnamn.⁷⁰ Vid sökning i SAOB avseende ordet fläg hänvisas till substantivet flöj(el). Tillnamnets betydelse skulle således kunna ha sitt ursprung i ordet flöj, ett föremål som i något avseende liknar en flöjel. Även kappa, härlett ur »vända flögen efter vart väder«, det vill säga att vända kappan efter vinden, skulle kunna utgöra en möjlig betydelse.⁷¹ Lundahl menar dock att förledet i Fläggården ursprungligen är plural av det »av Rietz från Skåne anförda flägg m[askulinum] »kalmus; svärds-lilja»«. I SAOB förklaras detta ytterligare genom att ordet flägg, i södra Sverige, används för växter med långa och plattbredda blad, såsom svärds-liljan.⁷²

Frögd

Tillnamnet Frögd skrivs omväxlande Frögd, Frögde och Frögdt i källorna. En tillnamnsbärare Lauritz/Lars Frögd upptecknas 1546 på en hel frälsegård i Kedums socken.⁷³ Han återfinns inte 1564, 1568 eller 1572 då en annan tillnamnsbärare, Ingor Frögd, noteras på en halv frälsegård i Kedum som 1584 tillhörde Greve Gustavs barn och 1588 Bengt Gabrielsson (Oxenstierna).⁷⁴ Möjligen var Ingor Frögd identisk med den Ingemar Frögd som upptogs i Kedum redan 1557.⁷⁵ År 1568 återfinns även Bengt Frögde på en annan hel frälsegård i Kedums socken. Han noteras samma år rusta med en ryttare som tjänstgjorde under Hans Falks fana och hade därför halva gården fritt och den andra halvan noteras öde (Bild 2).⁷⁶

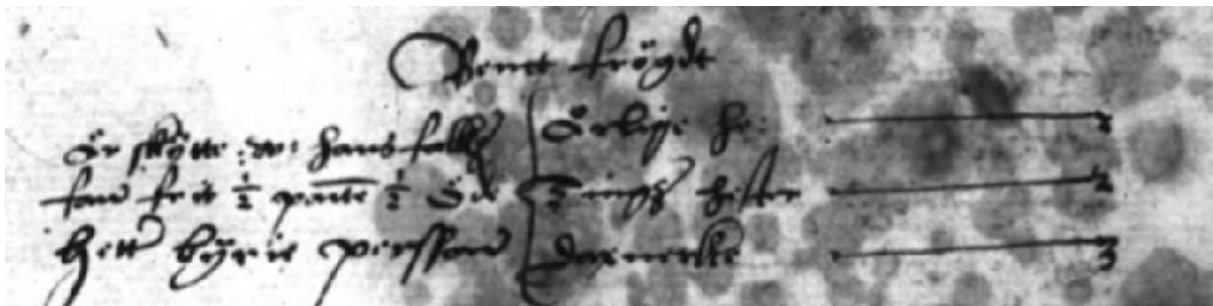

Bild 2. »Bengt Frögdt« i Kedums socken. Källa: Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1568:7. (fol. 23r).

Därutöver noteras 1599, för första och enda gången, Olof Frögd på frälsegården Gröneberga i Kedum.⁷⁷ Källorna ger knapphändig information om dessa män med tillnamnet Frögd i Kedums socken. Emellertid borde de haft anknytning till den Frögdegården

⁶⁹ Lundahl (1963, s. 78).

⁷⁰ Strandberg (1995, s. 92).

⁷¹ SAOB (1893–2023, band 8, »flöj«).

⁷² SAOB (1893–2023, band 8, spalt F 970).

⁷³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1546:11 (fol. 26r).

⁷⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1564:9 (fol. 87r), 1568:7 (fol. 23v), 1572:6 (fol. 59v), 1584:9 (fol. 52r) och 1588:1A (fol. 45v).

⁷⁵ Prostarnas tionderäkenskaper Skara stift 2 (opaginerad; RA bildid A0070898_00166). Den möjliga kopplingen baserar sig enbart på gemensamt tillnamn och liknande förnamn. Det finns inga belägg för att namnet Ingor skulle vara en variation på Ingemar, se till exempel Skogsjö (1999) som anger att Ingor är en variation av Ingvar.

⁷⁶ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1568:7 (fol. 23r).

⁷⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1599:17 (opaginerad; RA bildid A0049952_00060).

i Kedum som påvisas ha existerat enligt tionderegistret 1600.⁷⁸ Lundahl nämner dock inget sådant gårdsnamn i socknen i sin skrift om ortnamnen i Kållands härad. Eventuellt fanns släktskap mellan tillnamnsbärarna i Kedums socken och de personer med samma tillnamn som har en verifierad släktlinje i flera generationer på en gård i byn Ettrum, Örslösa socken, vilken än idag heter Fröjdegården. Där noteras till exempel Sven Ingorsson Frögd på en skattegård om fyra pund smör 1581.⁷⁹ Då denne mans patronymikon är mycket ovanligt, och det i Kedums socken nämns en Ingor Frögd 1564–1574, framförs här hypotesen att det rör sig om far och son.⁸⁰

En senare bärare av tillnamnet Frögd är Lars Frögd som var bosatt på Esbjörnsgården i Uvereds socken 1688, då nybliven änklings.⁸¹ Kort därefter återfinns han på Tolfsgård/Tolversgård i samma socken där två späda barn avled 1689, samt då sönerna Lars och Måns föddes 1694 respektive 1698. Modern till sonen Lars hette Kerstin Larsdotter (död 1694) och modern till Måns var Malin Månsdotter. I domboken 1698 framgår att Lars Frögds patronymikon var Larsson och att han utöver tidigare nämnda barn även hade en dotter vid namn Ingeborg.⁸²

Ordet frögd upptas inte i SAOB utan det närmast listade liknande ordet är adjektivet frägd som har betydelsen ryktbar och frejdad.⁸³ En alternativ tolkning är fröjd, i betydelsen om något som bereder glädje och njutning samt fest, förlustelse och skoj.⁸⁴ Den senare betydelsen ligger i linje med Lundahls tolkning av Fröjdegården i Örslösa socken nämnd ovan. Lundahl menar att förledet ursprungligen antingen är böjningsform av ordet fröjd eller dialektalt genitiv på -a av detta ord använt som personnamn.⁸⁵ Strandberg går längre i sitt resonemang och menar att den tidigare nämnda Fröjdegården/Fröjdegården antagit namnet efter brukare med släktnamnet Frögd.⁸⁶ Undersökningen i föreliggande artikel påvisar att tillnamnet Frögd utgjort ett släktnamn senast i samband med Sven Ingorsson Frögds (nämnd 1581–1590) familjebildning, se tabell nedan.

Familjetabeller

Familj 1. Sven Frögd (nämnd 1581–1590).

Sven Ingorsson Frögd. Skattebonde i Ettrum, Örslösa socken, 1581–1590. Sannolikt son till *Ingor Frögd*, bonde i Kedums socken, nämnd 1564–1574.

Barn med okänd mor:

- *Anders Frögd.* Se Familj 2.

⁷⁸ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1600:1A (opaginerad; RA bildid A0049954_00247).

⁷⁹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1581:3 (fol. 61r).

⁸⁰ Antagandet baseras även här på det i trakten mycket ovanliga förnamnet Ingor, se fotnot 68.

⁸¹ Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 31) och Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:113 (opaginerad; AD bildid v190152.b3230.s320).

⁸² Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:121 (opaginerad; AD bildid v190160.b2730).

⁸³ SAOB (1893–2023, band 8, »frägd«).

⁸⁴ SAOB (1893–2023, band 8, »fröjd«).

⁸⁵ Lundahl (1963, s. 11).

⁸⁶ Strandberg (1995, s. 93).

Familj 2. Anders Frögd (nämnd 1600, död 1620).

Anders Svensson Frögd. Skattebonde, länsman i Ettrum, Örslösa, 1600–1620.⁸⁷ Död 1620.⁸⁸

Barn med okänd mor:

- *Olof Frögd*. Nämnd 1638.⁸⁹
- *Torbjörn Frögd*. Nämnd 1638.
- *Ingegärd*. Nämnd 1638.
- *Kerstin*. Nämnd 1638.

Gode

Redan 1538 noteras tillnamnsbäraren Erik Gode i Järpås socken.⁹⁰ Enligt prostarnas tiondelängd 1546 upptecknas Sven Gode och Jon Gode i samma socken där även Bengt Gode i grannsocknen Höra upptas.⁹¹ Sven Gode i Järpås kvarstår 1564.⁹² Även Jon Gode kvarstår på sin skattegård 1567 (Bild 3), 1568 och 1571, då preciserad att ränta fyra och ett halvt pund smör.⁹³ År 1568 noteras förutom Jon Gode även två ryttare på skattegården, Björn Gode och Erik Gode (den yngre?), vilka tillhörde Sven Anderssons fana. Jon Gode och ryttaren Erik Gode kvarstår även 1581, den senare med anteckningen att han befann sig i Finland.⁹⁴ Jon Gode bor kvar på skattegården 1584 och detta år noteras ryttaren Erik Gode med patronymikon Jonsson, vilket genererar en hypotes om att de var far och son.⁹⁵ I tiondelängden 1585 upptas förutom Erik (Jonsson) Gode ryttaren Ravel Gode och året därpå, 1586, noteras Jon Gode åter på gården. Det är oklart om den sistnämnde är identisk med den Jon Gode som omnämndes 40 år tidigare.⁹⁶ Ryttern Erik (Jonsson) Gode upptecknas än en gång på skattegården 1587 som detta år brukas av Bengt Jonsson.⁹⁷ Erik Gode och Ravel Gode upptas även i militieräkningar som ryttare under Göran (Arvidsson) Posses fana 1590 och 1593 då de noteras inneha var sitt skattehemman fritt för sin tjänst.⁹⁸ År 1600 och 1610 upptas återigen en Jon Gode på gården men han avled senast 1622 då han i domboken uppges ha efterlämnat hustru och barn.⁹⁹ Därutöver nämns även ryttaren Börje Gode i Järpås 1609.¹⁰⁰

⁸⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1600:1B (opaginerad; RA bildid A0049955_00059). Nämnd som länsman i Ettrum i bland annat Älvsborgs lösen 34 (opaginerad; RA bildid A0066038_00064). Uppgift om halvbror på mödernet Elf/Eluf Olofsson/Elufsson Frögd på Kållands häradsrätt 1607 och 1617 (se Kållands häradsrätt A1a:1 (opaginerade; RA bildid C0107031_00037 och C0107031_00162)).

⁸⁸ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:2 (opaginerad; AD bildid v50164.b599).

⁸⁹ Samtliga fyra syskon nämns i domboken 1638, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:8 (opaginerad; AD bildid v189935.b3810).

⁹⁰ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1539:2 (opaginerad; RA bildid A0049392_00030).

⁹¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1546:11 (fol. 17r) och Prostarnas tionderäkenskaper 1 (opaginerad; RA bildid A0070897_00044).

⁹² Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1564:9 (s. 94).

⁹³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1567:9 (fol. 2r), 1568:7 (fol. 9v) samt Älvsborgs lösen 1571 (opaginerad; RA bildid B0001011_00442).

⁹⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1581:3 (fol. 49v).

⁹⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1584:9 (fol. 43v).

⁹⁶ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1585:5A (maskinpag. 38) och 1586:7 (fol. 43r).

⁹⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1587:16 (fol. 41r).

⁹⁸ Militieräkningar 1590 (maskinpag. 61) och 1593 (maskinpag. 15v).

⁹⁹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1600:1B (fol. 42r) och 1610:11 (fol. 37r), samt Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:2 (opaginerad; AD bildid v50164.b680).

¹⁰⁰ Militieräkningar 1609 (opaginerad; RA bildid A0064458_00008).

Ytterligare en tillnamnsbärare, Lars Gode, återfinns som ryttare under Nils Claes-sons (Ekeblad) fana 1602 och upptecknas i Järpås socken 1605 och 1619.¹⁰¹ Lars Gode bodde på samma skattegård i Järpås som tidigare tillnamnsbärare, vilken fortfarande räntade fyra och ett halvt marker smör.¹⁰² Han hade även skattefrihet på gården Orre-slätt i Järpås 1615.¹⁰³ Lars Gode avled senast 1621 då hans arvingar instämdes till tinget.¹⁰⁴ Dock kvarstår en Lars Gode på gården 1624 och 1628, möjligen en son med samma namn eller till följd av eftersläpning i längderna.¹⁰⁵ En tillnamnsbärare vid namn Sven Gode (eller hans änka) noteras dessutom på samma skattegård i Järpås 1617–1619 enligt Älvsborgs lösen.¹⁰⁶ Det är oklart om det rör sig om samme Sven Gode som upptas på gården redan 1564 eller en yngre namne.

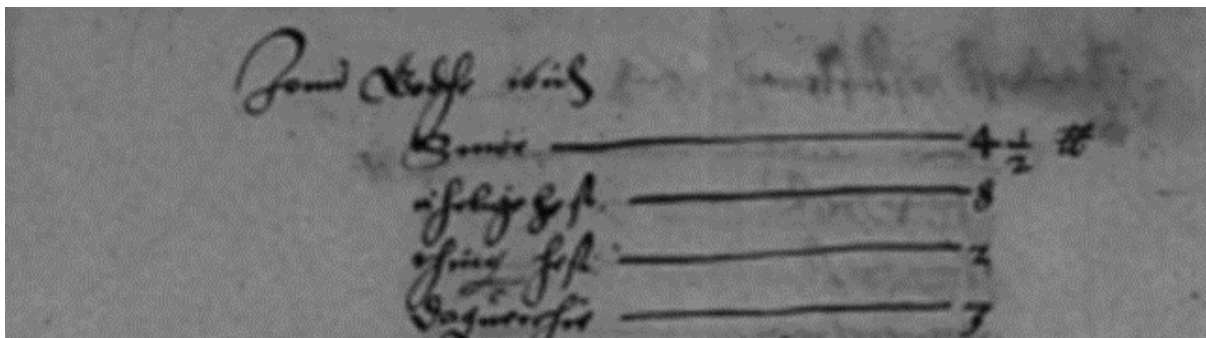

Bild 3. »Jonh Godhe« i Järpås. Källa: Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1567:9 (fol. 2r).

Det är en utmaning att utreda eventuella släktskap mellan ovanstående män med tillnamnet Gode då de med något enstaka undantag inte nämns med patronymikon. En för sammanhanget intressant källa, vilken redogör för släktskapsförhållanden mellan flera av ovan nämnda män, är skriften *Ätten Godenhielm*. Författaren hävdar bland annat att Sven Gode (nämnd 1564) var far till Jon, Björn och Erik Gode nämnda 1571, uppgifter som således skulle innebära att tillnamnet Gode utgjort ett släktnamn.¹⁰⁷ Källhänvisningarna i skriften saknar dock sidhänvisning, varför de inte kan verifieras. En felaktighet i skriften är påståendet att Erik Gode (nämnd 1568–1593) var son till Sven Gode, vilket motbevisas av att Erik Gode noteras med patronymikon Jonsson 1584.⁷⁰ Ytterligare fördjupning i Godenhielms uppgifter ligger dock utanför den här artikelns syfte.

Mantalslängderna för Järpås pastorat 1644–1652 är skadade och svårlästa. Det är därför oklart om någon tillnamnsbärare bodde på den skattegård i Järpås socken som under andra halvan av 1600-talet benämndes Godegården. Dock påträffas bröderna Börje och Lars Gode 1662 då de begärde inestående arv efter sin far Erik Börjesson.¹⁰⁸ Fadern Erik Börjesson hade i sin tur brodern Anders Börjesson i Järpås och de bägge är tentativa söner till ryttaren Börje Gode nämnd 1609 (se ovan).¹⁰⁹ Börje (Eriksson) Gode var dragon och ryttare, bodde på Storegården i Järpås 1681, var gift tre gånger och avled 7 januari 1699. I dödsnotisen uppges han vara född på Godegården som

¹⁰¹ Militieräkningar 1602 (maskinpag. 7), Landskapshandlingar Västergötland 1619:7A (fol. 40v) och Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:1 (opaginerad; AD bildid v50163.b307).

¹⁰² Jordeböcker, Skaraborgs län 1632:3 (s. 531).

¹⁰³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1615:3 (opaginerad; RA bildid A0050202_00068).

¹⁰⁴ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:2 (opaginerad; AD bildid v50164.b646).

¹⁰⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1624:13B (fol. 39r) och 1628:13 (fol. 54r). De anförda beläggen 1624 och 1628 är hämtade från årliga räntan (jordeboken), som är känd för sådana eftersläpningar.

¹⁰⁶ Älvsborgs lösen 1613 38 (opaginerad; RA bildid A0066042_00365).

¹⁰⁷ Godenhielm (1934, s. 15–24).

¹⁰⁸ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:27 (opaginerad; AD bildid v189954.b4630).

¹⁰⁹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2420).

gränsade till Storegården och låg nära Järpås kyrka.¹¹⁰ Vidare skriver prästen i dödsnotisen att han utstått mycket »ondt, mödo och besvär, så i Påländ som i Skåne«. Skattegården Godegården har således från 1538 och fram till åtminstone 1619 huserat ett flertal bärare av tillnamnet Gode, vilket fortlever i socknen så sent som 1699. Viss klarhet i släktförhållanden mellan några tillnamnsbärare har kunnat bringas, se familjetabeller nedan.

Tillnamnet Gode skrivs omväxlande Gåde, Godhe, Goe och Gode i källorna och dess möjliga ursprung kan vara adjektivet god i betydelsen välsmakande, bra och moraliskt högtstående.¹¹¹ En alternativ, möjligen väl spekulativ, tolkning är att tillnamnets ursprung kan ha med myndighetsutövande att göra då en gode »i fråga om förhållandena på Island under fristatstiden, ursprungligen betydde tempelföreståndare och offerpräst; hövding som i sin hand förenade den judiciella, politiska och administrativa (i hednisk tid även den religiösa) myndigheten över de till honom anslutna tingsmännen; stundom i utvidgad användning i fråga om förhållandena i de övriga nordiska länderna under hednatiden«. ¹¹² Lundahl menar dock, mer troligt, att förledet i Godegården antingen är bestämd form av adjektivet god eller mansbinamnet Godhe.¹¹³

Familjetabeller

Familj 1. Börje.

Börje. Troligen identisk med rytturen Börje Gode i Järpås socken, nämnd 1609.

Barn med okänd mor:

- *Erik Börjesson.* Se Familj 2.
- *Anders Börjesson.* Se Familj 3.

Familj 2. Erik Börjesson (död före 1662).

Erik Börjesson. Bonde på Godegården, Järpås, död före 1662.

Barn med okänd mor:

- *Börje Gode.* Se Familj 4.
- *Lars Gode.* Nämnd 1662.

Familj 3. Anders Börjesson (död cirka 1680).

Anders Börjesson. Bonde på Godegården, Järpås, död cirka 1680 på samma gård. Gift med *Kerstin Larsdotter*.¹¹⁴

Barn:

- *Ambjörn*.¹¹⁵

Familj 4. Börje Gode (född cirka 1625, död 1699).

Börje Eriksson Gode. Bonde, dragon och rytture i Storegården, Järpås socken. Född cirka 1625 och död 7 januari 1699 i Järpås. Gift (1) med *Gunilla Jönsdotter*. Dotter till *Jöns Orre*.¹¹⁶ Gift (2) med *Anna Larsdotter*, nämnd 1689.¹¹⁷ Gift (3) 19 november 1693 i Järpås med *Ingeborg Jönsdotter*, född cirka 1663, död 11 februari 1699 i Järpås. Det är okänt vilka barn som tillhör respektive äktenskap.

¹¹⁰ RA, Lantmäteristyrelsen, Renovationsarkivet/Kartsamlingen F2p:105 (akt 1:1).

¹¹¹ SAOB (1893–2023, band 10, »god«).

¹¹² SAOB (1893–2023, band 10, »gode«)

¹¹³ Lundahl (1963, s. 17).

¹¹⁴ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2260).

¹¹⁵ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2420).

¹¹⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:37 (opaginerad; AD bildid v190078.b3040).

¹¹⁷ Hustruns namn och samtliga listade barn upptecknas i husförhörlängden 1689, se Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 2).

Barn:

- *Karin*. Nämnd 1689.
- *Kerstin*. Nämnd 1689.
- *Bengta*. Nämnd 1689.
- *Annika*. Nämnd 1689.
- *Gunilla*. Nämnd 1689.

Kampe

Tillnamnet Kampe skrivs ibland Kamp i källorna. År 1551 upptas en kyrkans landbo Jon Kampe på en gård i byn Vrånghult, Tranums socken.¹¹⁸ Jon Kamp noteras på samma gård 1571, detta år delad med Ambjörn Kamp, och därefter som ensam brukare fram till 1604 då även ryttaren Nils Kamp upptecknas.¹¹⁹ Nils Kamp antecknas samma år även på skattehemmanet Gutteberg i Tranums socken. Sista gången Jon Kamp upptas på gården är 1610.¹²⁰ Gården i Vrånghult beboddes således av en Jon Kamp(e) under en period på nästan 60 år. Det kan röra sig om en och samma person, vilket är möjligt om mannen anträdde gården i tjugooårsåldern och blev runt 80 år gammal. Men, det kan även röra sig om en namne eller en far och son med samma namn. Att notera är att det finns en lucka i tidslinjen av brukare på gården mellan 1551 och 1571. Då skulle den man vid namn Jon Kamp som noteras på ett kyrkohemman i Tådene socken 1564 kunna vara samme man som brukat en annan gård under ett par årtionden för att sedan återvända till Vrånghult, men detta kan inte bekräftas utan utgör en hypotes.¹²¹

Något senare, 1615, upptas ryttaren Anders Kampe i Tådene pastorat under ryttarnas friheter.¹²² År 1636 nämns också Måns och Ambjörn Kamp i Tranums socken. Den senare anklagar den förre för lägersmål med pigan Anna Andersdotter.¹²³ Mantalslängden 1644 påvisar att Måns Kamp bor på Kampegården i byn Vrånghult, Trantum, och att hans patronymikon var Kristmansson, medan Ambjörn Kamp inte kvarstod i Trantum detta år.¹²⁴ År 1645 blir Måns Kamp på nytt instämnd till tinget, denna gång för hor med samma piga som vid lägersmålet 1636.¹²⁵ Båda dömdes till döden och Måns hustru uppges ha bönat för hans liv innan ärendet vidarebefordrades till hovrätten. Troligen benådades Måns Kamp och flyttade till Smedtofta by där en man med samma namn noteras 1653 och en barnaskara till honom: Sven Månsson Kamp (den lille och den store), Lars Klöver i Stockholm samt Ingrid Månsdotter, omnämns i domboken 1671.¹²⁶ Intressant att notera här är att två söner med förnamnet Sven antagit faderns tillnamn Kamp medan sonen Lars benämns med tillnamnet Klöver och dottern med patronymikon.

För att komplicera förhållandena upptecknas ännu en Jon Kamp i det aktuella geografiska området 1564, nämligen i Humlebäck, Lavads socken.¹²⁷ Gården i Humlebäck

¹¹⁸ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1551:11 (fol. 70v).

¹¹⁹ Älvsborgs lösen 1571 (opaginerad; RA bildid B0001011_00495) och Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1604:13 (fol. 57v).

¹²⁰ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1610:11 (fol. 43r).

¹²¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1564:9 (fol. 85r).

¹²² Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1615:3 (opaginerad; RA bildid A0050202_00068).

¹²³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:6 (opaginerad; AD bildid v189933a.b4030).

¹²⁴ Mantalslängder, Skaraborgs län 2 (maskinpag. 221v).

¹²⁵ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:12 (opaginerad; AD bildid v189939.b1740).

¹²⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:19 (opaginerad; AD bildid v189946.b1310) och EVIIAAAA:42 (opaginerad; AD bildid v190083.b460).

¹²⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1564:9 (fol. 89v).

var ett frälsehemman om ett halvt mantal.¹²⁸ Denne Jon Kamp noteras som brukare på gården fram till åtminstone 1603, i stort sett parallellt med sin namne i Vrånghult, Tranums socken.¹²⁹ Det borde röra sig om två olika personer med samma namn som levde i angränsande socknar under samma tid men det kan inte bekräftas. Inga ytterligare uppgifter, vare sig i domboken eller i andra källor har kunnat bringa klarhet i dessa tillnamnsbärares omständigheter och närmaste familjekrets.

Den halva frälsegård i Lavads socken som Jon Kamp bebodde 1564–1603 benämns genom århundradena omväxlande Kampegården, Kampetorp och Lilla Humblebäck.¹³⁰ Lundahl uppger att förledet ursprungligen är Kampa av det från Västergötland från 1500-talet kända mansbinamnet Kampe. Han uppger även att »Jonn Kamp i Laua, som nämnes som åbo [i] j[orde]b[oken] 1576, har fått sitt namn efter gården, som tydligen existerat redan vid denna tid«. I Tranums socken fanns också ett Kampegården, ett kronohemman som utgjorde del av ursprungsgården Vrånghult.¹³¹ Lundahl hänvisar här till samma förklaring av namnet som till gården i Lavads socken. *Svenska akademins ordbok* ger dock flera alternativa uppslag till betydelsen av ordet kampe. En möjlighet är benämningen på en dålig eller gammal och utsliten häst.¹³² En annan betydelse är en orkeslös gammal man som förr varit kraftfull och stridbar.¹³³

Kart

Tillnamnsbäraren Peder/Per Kart, en kyrkans landbo, upptas i Uvereds socken 1546.¹³⁴ År 1551 framgår att hans patronymikon var Ol[of]sson (Bild 4).¹³⁵ År 1572 noteras rytaren Anders Kart på samma gård, vilken detta år benämns Stommen, och han anges då ingå i Hans Falks fana samt befinna sig i Finland.¹³⁶ I den årliga räntan 1581 noteras följande i marginalen vid sidan av Anders Karts namn: »Är enn Rytter vnd(er) Jörenn perss Fhann, Bleff dödh anno 79 och hustrunn Er husfattigh och stuffuenn full medh små barnn, haff[we]r hållitth sijg frij anno 81«. Året därpå (1582) noteras kyrkohemmanet Stommen vara öde.¹³⁷

Näste person med tillnamnet Kart är rytaren Olof Kart som 1586 upptas på skattegården Kroken, Uvereds socken, vilken då brukas av Bengt Kristiernsson.¹³⁸ Olof Kart i Uvered nämns även i Viste härads dombok 1598 då han berättas ha blivit bestulen.¹³⁹ År 1603 upptas även en yngre Anders Kart på frälsehemmanet Munkebo i Vedums socken men han saknas i längderna därefter och det är oklart vart han tog vägen.¹⁴⁰ I en saköreslängd från 1610, bilagd landskapshandlingarna 1609, upptas även Sven Kart i Uvered.¹⁴¹ Åren 1617–1619 och 1632 noteras han på kronohemmanet Stommen i Uvereds socken, samma gård som tidigare varit ett kyrkohemman och huserat både Per Olofsson Kart (nämnd 1546–1551) och Anders Kart (död 1579).¹⁴² Det är i dagsläget

¹²⁸ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1573:8 (fol. 20v).

¹²⁹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1603:2 (fol. 57r).

¹³⁰ Lundahl (1963, s. 30).

¹³¹ Lundahl (1963, s. 72).

¹³² SAOB (1893–2023, band 13, spalt K 292).

¹³³ SAOB (1893–2023, band 13, spalt K 305).

¹³⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1546:11 (fol. 20r).

¹³⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1551:11 (fol. 74r).

¹³⁶ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1572:6 (fol. 52v).

¹³⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1581:3 (fol. 51v) och 1582:7 (fol. 54).

¹³⁸ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1586:7 (fol. 44r).

¹³⁹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:1 (s. 66).

¹⁴⁰ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1603:2 (opaginerad; RA bildid A0050005_00225).

¹⁴¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1609:1 (opaginerad; RA bildid A0050111_00064).

¹⁴² Älvsborgs lösen 1613 38 (opaginerad; RA bildid A0066042_00366) och Jordeböcker, Skaraborgs län 1632:3 (s. 535).

oklart om dessa tidiga bärare av tillnamnet Kart i Uvereds socken var besläktade och hur släktskapet i så fall såg ut.

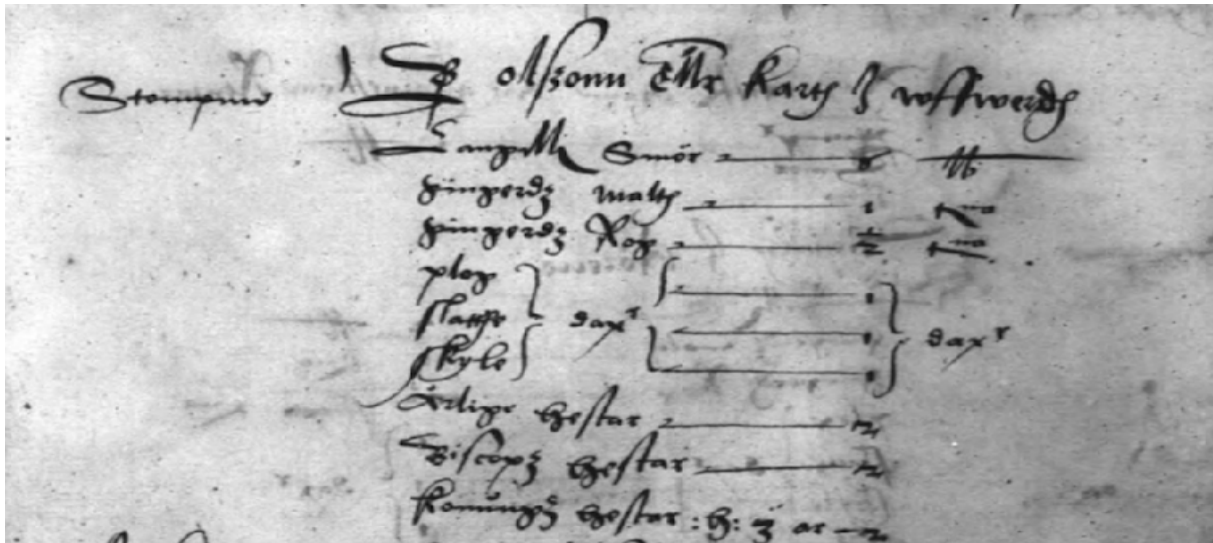

Bild 4. »P(er) Olszonn Ell(e)r Karth J uffwe[e]dh«. Källa: Landskapshandlingar Västergötland 1551:11 (fol. 74r).

I sammanhanget är det intressant att nämna en man vid namn Sven Kart som var född cirka 1500 och slottsloven vid det i Kålland härads belägna Läckö slott 1529 samt 1534.¹⁴³ Denne man uppges i sin tur ha haft en son vid namn Peder Kart, lagman och ståthållare över Västergötland, Värmland och Dal samt lagman i Värmlands lagsaga från 1564 till 1566, adlad 1555 och död i pesten 1566. Peder Kart återfinns bland annat i militäräkningar 1557 där han detta år anges vara ryttmästare.¹⁴⁴ Till vapen erhöi han ett svart ankare med gul stock och frälsefrihet på sina skattegårdar som låg i Åmåls socken. Peder (Svensson) Kart blev dock inte introducerad, och han uppges ha haft åtminstone en dotter vid namn Karin.¹⁴⁵ Inget tyder i dagsläget på att den adliga släkten Kart, med huvudsaklig hemvist i Värmland, skulle ha varit släkt med tillnamnsbärarna i Uvereds socken. Den geografiska närheten mellan Läckö slott på Kållands ö och socknarna Uvered och Vedum samt bruket av förnamnen Sven, Per och Olof utgör dock ett intressant sammanträffande. En annan intresseväckande aspekt är att Schegel och Klingspor i sin beskrivning av den adliga ätten Kart anför att det fanns en landsfogde i Åse härad vid namn Lars Kart 1676. Han omskrivs under rubriken »medlemmar af släkten [Kart] utan känt samband med stamfadren«. Formuleringen är spännande då denne Lars Kart var gevaldiger över Läckö grevskap 1663 och tidsmässigt samtida med en annan tillnamnsbärare i Uvereds socken, Håkan Kart.¹⁴⁶ Den sistnämnde var i sin tur trolig son till rytturen Olof Kart i Uvered (nämnd 1586 och 1598), bonde i Uvereds samt Häggesleds socknar, där han mantalsskrivs 1664.¹⁴⁷ Håkan Karts son Anders Kart var ryttare och bosatt i Häggesled 1653–1712.¹⁴⁸ Anders Kart hade i sin tur sonen Olof Kart, ryttare på Esbjörnsgården i Uvered, se familjetabeller nedan.¹⁴⁹

Enligt SAOB kan adjektivet kart användas om något som är skrovligt och ojämnt medan substantivet kart avser omogen frukt. En alternativ betydelse är att kart har

¹⁴³ Almquist (1954–1955, del 1, s. 196).

¹⁴⁴ Militäräkningar 1557:16 (opaginerad; RA bildid A0063264_00007).

¹⁴⁵ Schlegel & Klingspor (1875, s. 141).

¹⁴⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:28 (opaginerad; AD bildid v189955.b1510).

¹⁴⁷ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:4 (opaginerad; AD bildid v50165.b293) och Mantalslängder Skaraborgs län 22 (fol. 934r).

¹⁴⁸ Mantalslängder, Skaraborgs län 11 (s. 1329) och 51 (s. 550).

¹⁴⁹ Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 86), C:3 (maskinpag. 247) och Mantalslängder, Skaraborgs län 47 (s. 616).

koppling till militär aktivitet då det i fackspråk förr, vid sortering av krut, var term för det grövsta krutet som stannade i det översta sållet och som på nytt fick gå igenom korningskvarnen.¹⁵⁰ Lundahl skriver att ett trefjärdedels skattehemman Måns Karlsgården i Torp, Uvereds socken, även kallades Kartegården, vilket kan beläggas 1671 och 1688.¹⁵¹ Lundahl konstaterar också att benämningen Kartegården/Kartagården finns på flera olika håll i Västergötland och att förledet kart kan utgöra en västgötsk agrar beteckning för gårdsdelar (hemman) av viss markbeskaffenhet, relativt vidsträckt mark som betecknats med det västgötska dialektala ordet kart i betydelsen »tuva, ojämnhet i terrängen«, motsvarande jordmån som är knölig, tuvig och stenig.¹⁵² Denna tolkning ifrågasätts dock av Strandberg som menar att »personer med namnet Kart även som jordägare spelat en icke oväsentlig roll i landskapets [Västergötaslättens] historia« och att dessa gårdar därför uppkallats efter personer som burit namnet Kart.¹⁵³ I och med familjekretsen som redovisas nedan kan konstateras att tillnamnet Kart utgjort ett släktnamn.

Familjetabeller

Familj 1. Olof.

Olof. Troligen identisk med ryttaren Olof Kart i Uvereds socken, nämnd 1586 och 1598.

Barn med okänd mor:

- *Håkan Kart.* Se Familj 2.
- *Anders Kart.* Bonde i Uvered. Död före 1657.¹⁵⁴
- *NN (dotter).* Gift med *Per Jonsson Jute* i Uvered, död före 1651.¹⁵⁵

Familj 2. Håkan Kart (nämnd 1616–1669).

Håkan Olofsson Kart. Bonde i Uvereds socken (1616–1647) och i Ormestorp, Häggesleds socken, 1648–1669. Död före 1672.¹⁵⁶ Gift (1) med NN, Gift (2) med *Karin Ormsdotter*. Född cirka 1610 och död cirka 1671. Fader var *Orm Asmundsson*, ryttare och bonde i Ormestorp, Häggesled.¹⁵⁷

Barn:

- (1) *Anders Kart.* Se Familj 3.
 - (1) *Sven Kart.* Se Familj 4.
 - (1) *Jon Kart.* Se Familj 5.
- (1) *Lars Kart.* Se Familj 6.

Familj 3. Anders Kart (född cirka 1626, död 1712).

Anders Håkansson Kart. Ryttare och bonde i Ormestorp, Häggesleds socken. Född cirka 1626. Död 27 juli 1712 i Ormestorp, Häggesled. Gift (1) cirka 1653 med *Karin Björnsdotter*. Född cirka 1614 i Bosgården, Häggesled. Död 5 februari 1694 i Ormestorp, Häggesled.¹⁵⁸ Föräldrar var *Björn Asmundsson* (nämnd 1619–1628) och *Marit* i

¹⁵⁰ SAOB (1893–2023, band 13, spalt K 621).

¹⁵¹ Lundahl (1963, s. 79), Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:42 (opaginerad; AD bildid v190083.b340) och Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 24).

¹⁵² Lundahl (1963, s. 53).

¹⁵³ Strandberg (1977, s. 37).

¹⁵⁴ Mantalslängder, Skaraborgs län 3 (s. 454).

¹⁵⁵ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:22 (opaginerad; AD bildid v189949.b1910).

¹⁵⁶ Håkan Kart och hustrun Karin Ormsdotter lever 1669 men noteras vara saliga i domboken 1672, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:44 (opaginerad; AD bildid v189298a.b810).

¹⁵⁷ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:41 (opaginerad; AD bildid v190082.b2070).

¹⁵⁸ Mantalslängder, Skaraborgs län 11 (s. 1329).

Bosgården, Häggesled.¹⁵⁹ Gift (2) 8 november 1695 i Häggesled med *Brita Månsdotter*. Född cirka 1656. Död 12 mars 1732 i Ormestorp, Häggesled.

Barn:

- (1) *Björn/Bero Ekegren*. Pedagog i Hova. Född cirka 1655. Död 1719 i Ormestorp, Häggesled.¹⁶⁰
- (1) *Olof Kart*. Ryttare. Född cirka 1655. Död 27 augusti 1705 i Esbjörnsgården, Uvered.
- (1) *Marit*. Född cirka 1657. Död 26 maj 1717 i Ormestorp, Häggesled.
- (1) *Sven*. Nämnd 1689.¹⁶¹
- (1) *Karin*. Nämnd 1689.
- (1) *Kerstin*. Nämnd 1689.
- (1) *Ingrid*. Nämnd 1689.
- (2) *Håkan*. Döpt 14 juli 1697 i Ormestorp, Häggesled.

Familj 4. Sven Kart (nämnd 1652–1661).

Sven Håkansson Kart. Bonde i Brokvarn, Uvereds socken. Nämnd 1652–1661.¹⁶²

Barn med okänd mor:

- *Lars*. Nämnd 1652.
- *Nils*. Nämnd 1652.
- *Olof*. Nämnd 1652.
- *Kerstin*. Nämnd 1661.

Familj 5. Jon Kart (nämnd 1672–1675).

Jon Håkansson Kart. Bonde i Uvereds socken. Nämnd 1672–1675.¹⁶³ Gift med *Kerstin Bengtsdotter*.¹⁶⁴

Barn:

- *Bengt Kart*. Nämnd 1687.¹⁶⁵
- *Rangela*. Nämnd 1687.
- *Olof Kart*. Nämnd 1672.¹⁶⁶

Familj 6. Lars Kart (död 1697).

Lars Håkansson Kart. Bonde på Berget i Uvereds socken. Död 17 mars 1697 i Uvered. Gift (1) med *Rangela Andersdotter*.¹⁶⁷ Gift (2) med *Kerstin Svensdotter*. Död 7 april 1691 i Uvered.

Barn:

- (1) *Bengt Kart*. Ryttare i Esbjörnsgården, Uvered. Död 18 februari 1690 i Skara.¹⁶⁸

¹⁵⁹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:20 (opaginerad; AD bildid v189947.b2370).

¹⁶⁰ Se Gustafsson (2022).

¹⁶¹ Fyra av barnen – Sven, Karin, Kerstin och Ingrid – upptecknas i husförhörlängden 1689, se Järpås kyrkoarkiv AI:1 (maskinpag. 86).

¹⁶² Tre bröder och söner till Sven Kart – Lars, Nils och Olof – omnämns i domboken 1652, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:18 (opaginerad; AD bildid v189945.b700). Sven Kart med dotter Kerstin omnämns i domboken 1661, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:26 (opaginerad; AD bildid v189953.b3860).

¹⁶³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:44 (opaginerad; AD bildid v189298a.b810).

¹⁶⁴ Mantalslängder, Skaraborgs län 11 (s. 1329).

¹⁶⁵ Syskonen Bengt Jonsson Kart och Rangela Jonsdotter omnämns i domboken 1687, se Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:75 (opaginerad; AD bildid v190114.b100).

¹⁶⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:44 (opaginerad; AD bildid v189298a.b800).

¹⁶⁷ Mantalslängder, Skaraborgs län 10 (fol. 567r).

¹⁶⁸ Dödsnotis i Järpås kyrkoarkiv C:3 (maskinpag. 138).

Marbo

Redan 1546 noteras tillnamnsbäraren Erik Marbo i Vedums socken.¹⁶⁹ Något senare, 1567, upptogs klosterlandbon Lasse Marbo på gården Eke i Kedums socken (Bild 5), en gård som omnämns redan 1415.¹⁷⁰ År 1599 och 1600 noteras Per Marbo på frälsegården Stommen i samma socken.¹⁷¹ År 1600 upptas ytterligare en frälsebonde, Anders Marbo, på ett halvt hemman Munkebo i Vedum.¹⁷²

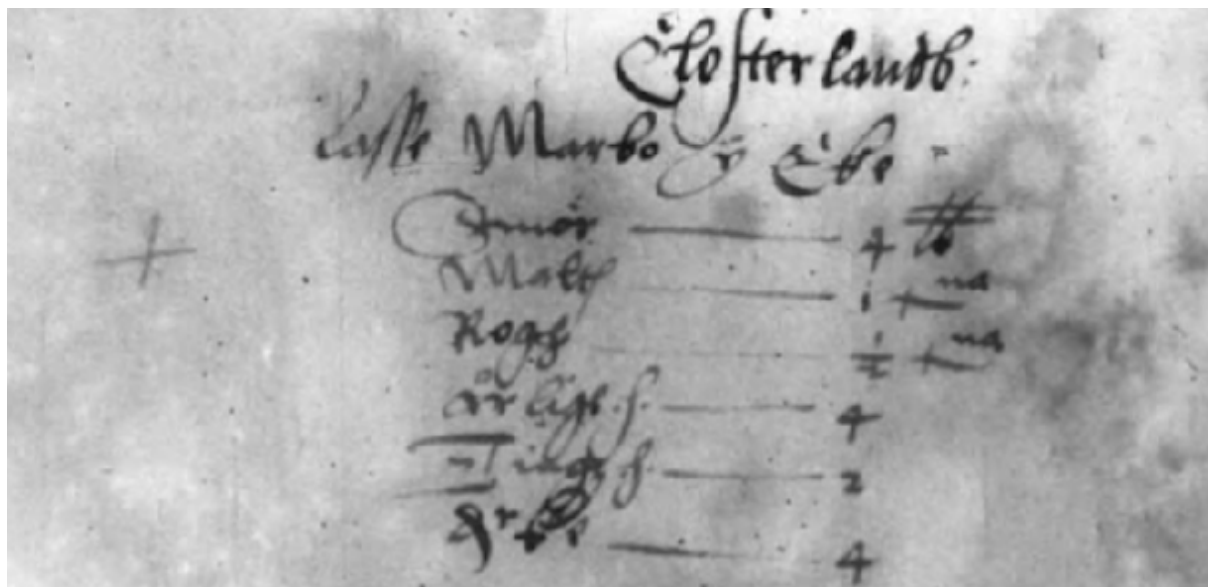

Bild 5. »Lasse Marbo ij Eke«, Kedums socken. Riksarkivet, Digitala forskarsalen. Källa: Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1567:4 (fol. 40r).

Ytterligare en Lasse/Lars Marbo nämns på Eke i Kedums socken 1615–1643 och han hade två kända döttrar gifta med Jon Esbjörnsson respektive Anders Svensson i Kedum.¹⁷³ Detta, samt att hans patronymikon var Bengtsson, framgår 1615 då de båda männen instämde sin svärfar om deras respektive hustrurs moderarv. Den senast 1615 avlidna hustrun till Lasse/Lars Marbo hette Ingegärd Lassesdotter. Lasse/Lars Marbo förekommer även i domboken 1621 då han och svärsonen Anders Svensson instämdes till rätten för rannsaking om en händelse där Björn Olsson i Friels son avlidit när de tre männen huggit träd.¹⁷⁴ Möjligen fanns släktskap mellan Lasse/Lars Bengtsson Marbo i Kedum (nämnd 1615–1643) och den Bengt Marbo som 1632 brukar ett frälsehemman i grannsocknen Örslösa.¹⁷⁵ Se tabell nedan för Lasse/Lars Bengtsson Marbos familj.

Det fanns ytterligare män med tillnamnet Marbo i Kedums socken under 1600-talet. En man vid namn Erik Marbo nämns 1643, och 1649 antecknas Sven Marbo på Storegården.¹⁷⁶ År 1647 framgår att Sven Marbo på Storegårdens patronymikon var Andersson och att han var gift med Karin Bengtsdotter.¹⁷⁷ Något senare upptas Jon Marbo på

¹⁶⁹ Prostarnas tionderäkenskaper Skara stift 1 (fol. 31v).

¹⁷⁰ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1567:4 (fol. 40r) och SDHK nummer 18546.

¹⁷¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1599:17 (maskinpag. 52) och 1600:1B (fol. 51r).

¹⁷² Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1600:1B (fol. 46r).

¹⁷³ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:2 (opaginerad, AD bildid v50164.b554).

¹⁷⁴ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:2 (opaginerad, AD bildid v50164.b642).

¹⁷⁵ Jordeböcker, Skaraborgs län 1632:3 (s. 551).

¹⁷⁶ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:11 (opaginerad, AD bildid v189938.b1530) och Mantalslängder Skaraborgs län 7 (s. 1667).

¹⁷⁷ Mantalslängder, Skaraborgs län 5 (s. 2231).

frälsegården Aggetorp, åtminstone mellan 1681–1685.¹⁷⁸ Jon Marbos patronymikon var möjligen Jonsson men då flera män med förnamnet Jon var bosatta på Aggetorp under aktuell tidsperiod får frågan om fastställande av patronymikon, likväl som eventuellt släktskap mellan honom och övriga tillnamnsbärare, tills vidare lämnas obesvarad.

Enligt SAOB kan Marbo betyda en invånare i/från Marks härad i Västergötland eller anspela på marbo(r)st, ett visst slags vävnad som tillverkades i Marienburg i Tyskland.¹⁷⁹ Den första teorin stöds av Lundahl som menar att gården Stommen i Kedums socken bytte namn till Marbogården under 1600-talet.¹⁸⁰ Frälsegården skulle då möjligen ha kunnat uppkallas efter Per Marbo som nämns på Stommen 1599 och 1600. Dock ska det enligt Ljungströms *Kinnefjerdings och Kållands härader samt staden Lidköping*, ha funnits en Marbogården i Kedums socken redan 1348.¹⁸¹ Detta framförs även i *Skaraborgsbygden*, vars författare tillför att Marbogården utgjorde prästboställe i Kedum före 1349.¹⁸²

Familjetabell

Familj 1. Lasse/Lars Marbo (nämnd 1615–1643).

Lasse/Lars Bengtsson Marbo. Klosterlandbo, Eke, Kedums socken. Gift med *Ingegärd Lassesdotter*. Död före 1615.

Barn:

- *NN (dotter)*. Gift med *Jon Esbjörnsson* i Kedum. Nämnd 1615.
- *Ingegärd*. Gift med *Anders Svensson* i Kedum. Nämnd 1615.

Sting

En tillnamnsbärare vid namn Nils Sting skrivs på frälsegården Storegården i Häggesleds socken 1574, och 1577 anges han vara ryttare med noteringen »fritt allt».¹⁸³ Frälsegården anges 1578 tillhöra Hemming Anderssons barns gods och Nils Sting anges i landskapshandlingarna 1582 vara adelsman, 1584 fänrik under Anders Olssons fana och 1586 gjordes förtydligandet att frälsegården var »hans sätesgård».¹⁸⁴ Nils Sting levde 1601 men noteras salig 1606.¹⁸⁵ År 1609 upptas på nytt en Nils Sting på Storegården, vilken torde vara en son till den föregående Nils Sting (den äldre) om inte längden är behäftad med eftersläpning.¹⁸⁶ År 1629 anges i en längd över adelns bönder att en man vid namn Per Sting innehar säterifriheten och 1639 tillhör frälsehemmanet välborne Erik Sting.¹⁸⁷

Vid kontroll i Elgenstiernas *Den introducerade svenska adelns ättartavlor* återfinns Nils Sting som son till Hemming Andersson (till Torkilstorp i Saleby socken, Skaraborgs län) och noteras bland annat vara fänrik under Västgöta ryttare 1581 samt

¹⁷⁸ Mantalslängder, Skaraborgs län 37 (s. 211) och 41 (s. 815).

¹⁷⁹ SAOB (1893–2023, band 16, »marbo» och »marburgsk»).

¹⁸⁰ Lundahl (1963, s. 23).

¹⁸¹ Ljungström (1871).

¹⁸² Colling (1933, s. 94).

¹⁸³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1574:6 (fol. 58r) och 1577:4 (fol. 54v).

¹⁸⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1578:13 (fol. 54v), 1582:7 (fol. 56v), 1584:9 (fol. 48r) och 1586:7 (fol. 47v).

¹⁸⁵ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIICA:1 (opaginerad, AD bildid v405051.b40) och Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1606:10 (opaginerad; RA bildid A0050067_00013).

¹⁸⁶ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1609:1 (fol. 51r).

¹⁸⁷ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1629:1 (opaginerad; RA bildid A0050418_00100) och Jordeböcker Skaraborgs län 1639: 10 (fol. 506r).

adlad med sin morfars namn och vapen av Johan III för gjorda tjänster.¹⁸⁸ Den adliga ätten Sting har nummer 124. Nils Stings mor var dotter till slottsloven på Läckö, Sven Sting, »av den gamla Stingsläkten«, en uppgift som inte följs upp i föreliggande artikel. Elgenstierna anger vidare att Nils Hemmingsson Sting år 1600 satt i rätten över riksråden i Linköping och att han var gift med Märta Eriksdotter, vars far var slottsloven på Läckö, hovmarskalken Erik Gustafsson (Roos af Hjeltsäter). Nils Sting bekräftas av Elgenstierna ha haft sonen Nils, sannolikt död före 1638, en säkerställd dotter vid namn Margareta som avled ogift 1614, en möjlig dotter Bengta som 1636 var gift med kaptenen vid Södermanlands regemente Fote Jönsson samt sonen Erik Sting, vilken uppges avliden före 1638 och troligen den siste manlige medlemmen av ätten. Erik Sting var gift två gånger och hade en dotter Anna i sitt första äktenskap. Anna Sting gifte sig 1619 med fänriken Johan Axelsson Posse (ätten Posse nummer 14) och levde ännu 1640. Elgenstierna nämner dock inte någon Per Sting (se ovan). Det gör inte heller Utter i *Collectanea genealogica*, varför denne Per Sting, som innehar säterifriheten 1629, kvarstår att utreda.¹⁸⁹ För släkttabeller, se Elgenstierna.

Den frälsegård i Häggesleds socken som 1574 anges heta Storegården kallades således senare Stinggården efter Nils Sting. Enligt Lundahl stavades gårdsnamnet även Stingegården (1685) och han menar att förledet i namnet ursprungligen möjligen var stinga av mansbinamnet Stinge, bildat till fornsvenska stinga i betydelsen sticka, stöta eller såra någon med ett spetsigt föremål, även i andlig mening såra, smärta och förga.¹⁹⁰ Tillnamnet Sting visar sig således rätteligen vara ett släktnamn som kan spåras i generationer både före och efter Nils Sting på Storegården (nämnd 1574–1601, död före 1606).

Stumpefot

Tillnamnsbäraren Hans Stumpefot upptas på frälsehemmanet Karlebacken i Häggesleds socken 1573 (Bild 6), men i den årliga räntan 1577 noteras i stället Hans von Arnsberg på samma gård.¹⁹¹ I militieräkningar 1602 upptas Hans Stumpefot under Nils Claessons (Ekeblad) fana.¹⁹² I länsräkenskaperna 1603 finns en notering om att den gamla rytturen Hans von Arnsberg hade ett halvt klosterhemman Munkebo i Vedums socken fritt för sin resterande betalning enligt ett brev utfärdat av hertig Gustaf 1600.¹⁹³ I landskapshandlingarna 1604 bevisas att Hans Stumpefot och Hans von Arnsberg var en och samma person då det i marginalen vid det halva klosterhemmanet Munkebo i Vedums socken noteras »Hanns stumpefott Effter f[ur]stlige N[ådes] breff«. ¹⁹⁴ År 1608 anges att frälsegården som Hans Stumpefot brukar tillhörde härads hövdingen, riksrådet och lagmannen Erik Ribbing.¹⁹⁵ Hans Stumpefot kvarstår på gården 1617–1619, 1627 och så sent som 1639.¹⁹⁶ Han skrevs alltså på frälsegården i Häggesleds socken i drygt 60 år (1573–1639) och bör därav, även om längderna ofta har

¹⁸⁸ Elgenstierna (1925–1936, band VII, s. 708).

¹⁸⁹ I Per Månsson Uppers släktbok *Collectanea genealogica* finns en släkttavla över Erik Gustafsson [Roos af Hjeltsäter] där han uppges ha dottern »F[ur] Märeta Nils Stingz till Feggesslö«. Även parets barn anges, men ingen Per, se *Genealogica*, I Svenska samlingar före Peringskiöld 41 (fol. 295r).

¹⁹⁰ Lundahl (1963, s. 15).

¹⁹¹ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1573:8 (fol. 16v) och 1577:4 (fol. 55r).

¹⁹² Militieräkningar 1602:16 (maskinpag. 7).

¹⁹³ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1603:2 (opaginerad; RA bildid A0050005_00021).

¹⁹⁴ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1604:13 (fol. 55r).

¹⁹⁵ Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1608:18 (fol. 31r).

¹⁹⁶ Älvsborgs lösen 1613 38 (opaginerad; RA bildid A0066042_00366), Landskapshandlingar Västergötland 1627:7B (opaginerad; RA bildid A0050388_00053) samt Jordeböcker, Skaraborgs län 1639:10 (fol. 506r).

eftersläpning, ha uppnått hög ålder. Något ursprung eller någon familjekrets för Hans Stumpefot har inte gått att fastställa då han inte förekommer i domböckerna. En hypotes framläggs här att han var en från Tyskland, och staden Arnsberg i distriktet Hochsauerlandkreis i Nordrhein-Westfalen, till Sverige värvad ryttare som senast 1573 blivit skadad och därefter tillskrivits det kroppsegna binamnet Stumpefot.

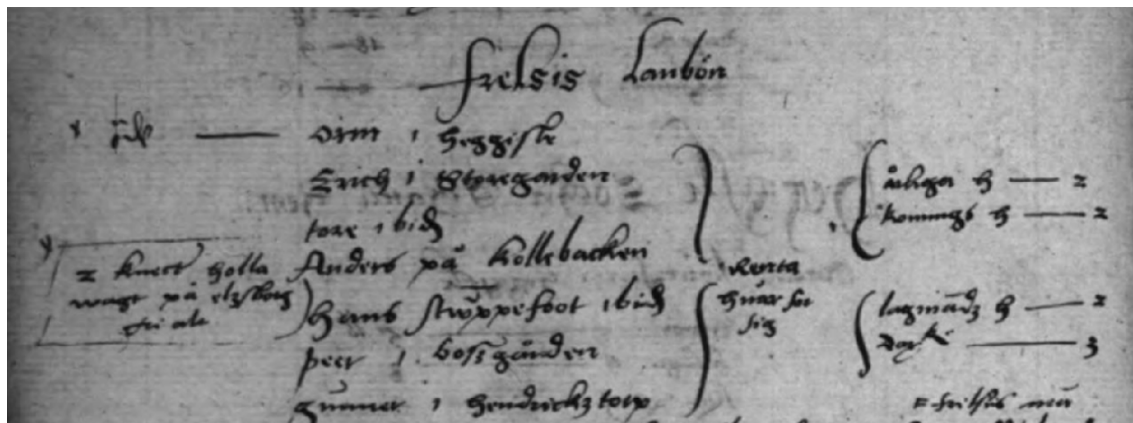

Bild 6. »Hans Stum[m]ppefot ibid[em]«. Källa: Landskapshandlingar, Västergötlands handlingar 1573:8 (fol. 16v).

En alternativ tolkning av Stumpefot är att Hans från födseln hade en Stump-fot, en benämning som har använts om personer som har klumpfot.¹⁹⁷ Dock bör det ha varit svårt att tjänstgöra som ryttare med en dylik medfödd funktionsvariation, varför antagandet om att binamnets ursprung uppstod efter en skada ter sig rimligare. Vad gäller bebyggelsenamn har Hans Stumpefot inte efterlämnat några spår; i Häggesleds socken finns inget gårdsnamn eller plats som kan kopplas till hans binamn.

Win

Esbjörn, med tillnamnet Win, köpte 1605 tjugo och ett halvt marker skattejord i Uvereds gård och socken av sin svärfar Håkan Persson.¹⁹⁸ Esbjörns hustru Ingrid Håkansdotter, som avled cirka 1641, var alltså dennes dotter.¹⁹⁹ Esbjörn Win kvarstår på skattegården 1639 då den uppges ränta fyra och en halv marker smör.²⁰⁰ Esbjörn Win och hustrun hade inga gemensamma barn, vilket framgår av att de 1633 inlämnade ett inbördes testamente.²⁰¹ Esbjörns patronymikon var Nilsson, vilket påvisas i domboken för Åse härad 1630.²⁰² Detta år sålde och skötte nämligen systrarna Brita och Ingeborg Nilsdöttrar i Håle socken fem marker smörränta i gården Högen i Håle till sin bror Esbjörn Nilsson i Uvered. Försäljningen indikerar att Esbjörn Wins ursprung kan ha funnits på denna skattegård i Håle socken.

Ett förslag till betydelse av Win (vin) ges av SAOB som, förutom i betydelsen alkoholhaltig dryck framställd genom jäsning av frukt, även framhåller att vin kan betyda en juridisk person. En vin, i samband med köp av jord eller lösöre, är en av båda parter tillkallad man med uppgift att vid eventuellt senare väckt klander intyga köpets giltighet, en sorts mäklare eller garant.²⁰³ En mer trolig förklaring är dock att Win stammar

¹⁹⁷ SAOB (1893–2023, band 31, spalt S 13271) samt Wikipedia-bidragsgivare (2024) Här framgår att klumpfot eller PEVA (pes equinovarus adductus) är ett medfött fel som innebär att hälen är vriden inåt och framfoten är riktad nedåt in mot kroppens medellinje. Hälen är också placerad högt upp medan foten och tårna pekar nedåt, så kallad spetsfot. Det är mycket ovanligt att födas med PEVA i Sverige.

¹⁹⁸ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:1 (opaginerad; AD bildid v50163.b303).

¹⁹⁹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:10 (opaginerad; AD bildid v189937.b990).

²⁰⁰ Jordeböcker, Skaraborgs län 1639:10 (fol. 504v).

²⁰¹ Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:6 (opaginerad; AD bildid v189933a.b430).

²⁰² Göta Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv EVIIAAAA:5 (opaginerad; AD bildid v189932.b2660).

²⁰³ SAOB (1893–2023, band 37, »vin«).

från gården Vindstorp i Essunga socken, Barne härad, och indikerar att Esbjörn eller hans anfäders ursprung fanns på den gården. Lundahl skriver att Vindstorp i Essunga var ett säteri, första gången nämnt 1566, och att namnet stavats varierande Vittstärp, Windztorp, Winstorp och Windstorp.²⁰⁴ Vidare, att förledet troligen är ett genitiv av ett mansnamn, möjligen ursprungligen ett binamn bildat genom substantivering av adjektivet vind(r) i betydelsen sned eller vriden. Det faktum att en man vid namn Sven Nilsson Windstorp i domboken nämns ha befunnit sig i Uvereds socken 1615 stärker antagandet om att tillnamnet är ett binamn som påvisar bärarens geografiska ursprung.²⁰⁵ Därutöver genereras en hypotes om syskonskap mellan Sven Nilsson Windstorp och Esbjörn Nilsson Win[dstorp].

I detta fall verkar det således som Esbjörn Win inte antagit sitt tillnamn efter den skattegård i Uvereds socken som han förvärvade genom köp 1605, och inte heller att gården efter hans tillträde eller död uppkallats efter hans tillnamn. Gården kallas i stället i källorna, och även i nutid, för Esbjörnsgården efter hans förnamn. Lundahl skriver att Esbjörnsgården var ett helt skattehemman i Uvereds socken och att förledet är sprunget av mansnamnet Esbjörn.²⁰⁶

Avslutning

De exemplifierade bärarna av tillnamn i Kållands härad på 1500- och 1600-talen var, med några få undantag, män. Tillnamnen uppvisar stor variation och kan härledas till allt från kroppsegna binamn, vilka beskriver en fysisk egenskap hos bäraren så som Stumpefot, till släktnamn som burits av adliga personer så som Sting. Vissa tillnamn har enbart kunnat påvisats ha tillskrivits en person medan andra är släktnamn som har burits av familjemedlemmar under flera generationer, till exempel Kart. Den senare företeelsen gäller majoriteten av de i artikeln undersökta tillnamnen, sex av elva behandlade tillnamn har säkerställts utgöra släktnamn. I några fall kan bärarens tillnamn ha antagits från gården denne bott på men i flera fall visar sig förhållandet vara det omvända, att gården uppkallats efter tillnamnsbäraren som brukat gården. Några tillnamnsbärare har lämnat åtskilliga spår efter sig i källorna, till exempel i domböckerna, medan andra levt och verkat förhållandevis anonymt för eftervärlden. Metodologiskt har den största utmaningen i arbetet med artikeln funnits i att tillnamnsbärarna sällan anges med patronymikon i källorna, vilket försvårar möjligheten att fastställa släktskap. Därav genererar artikeln ett flertal hypoteser om släktskap, vilka kvarstår att undersöka i framtida forskning.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

[GLA=] Riksarkivet i Göteborg

Järpås kyrkoarkiv (SE/GLA/13266)

AI:1 Husförhörlängd (1688–1689)

C:3 Födelse- och dop-, vigsel- samt död- och begravningsböcker (1688–1705)

C:4 Födelse- och dop-, vigsel- samt död- och begravningsböcker (1705–1759)

F:1 Död- och begravningsbok (1760–1861)

Kedums kyrkoarkiv (SE/GLA/13395)

KI:1 Kyrkoräkenskaper (1695–1834)

Kållands häradsrätts arkiv (SE/GLA/11037)

Domböcker vid lagtima ting A I a/1 (1605–1619)

Lavads kyrkoarkiv (SE/GLA/13318)

C:1 Födelse- och dop-, vigsel- samt död- och begravningsbok (1695–1753)

²⁰⁴ Lundahl (1963, s. 22).

²⁰⁵ Kållands häradsrätts arkiv AIa:1 (opaginerad; RA bildid C0107031_00126).

²⁰⁶ Lundahl (1963, s. 79).

Tranums kyrkoarkiv (SE/GLA/13572)
C:1 Död- och begravningsbok (1695–1753)
Tådene kyrkoarkiv (SE/GLA/13586)
C:1 Födelse- och dopbok (1695–1711)
C:2 Död- och begravningsbok (1711–1753)
KI:2 Kyrkoräkenskaper (1695–1783)

[KrA=] Krigsarkivet

Generalmönsterrullor (SE/KrA/0023)
Volym 564 (1719–1720)
Militieräkningar (SE/KrA/0455)
Volym G I 1557:16, 1571:14, 1590:30, 1593:20, 1602:16 och 1609:20

[RA=] Riksarkivet

Genealogica (SE/RA/750001)
41 Peder Månsson Utter. Collectanea genealogica
Jordeböcker 1608–1881 (SE/RA/55201)
Skaraborgs län 1632:3 och 1639:10
Landskapshandlingar (SE/RA/5121/5121.06)
Landskapshandlingar Västergötlands handlingar, 1539:2, 1546:11, 1551:11, 1564:9, 1567:4, 1567:9, 1568:7, 1572:6, 1573:8, 1574:6, 1576:4, 1577:4, 1578:13, 1581:3, 1582:7, 1584:9, 1585:5A, 1586:7, 1587:16, 1588:1A, 1591:9, 1599:17, 1600:1A, 1600:1B, 1603:2, 1604:13, 1606:10, 1608:18, 1609:1, 1610:11, 1612:3, 1615:3, 1619:7A, 1624:13B, 1627:7B, 1628:13 och 1629:1
[LMS=] Lantmäteristyrelsen, Renovationsarkivet / Kartsamlingen (SE/RA/420571/01)
F2p:105 Renovationer av förrättningsakter, Skaraborgs län
Mantalslängder 1642–1820 (SE/RA/55203)
Skaraborgs län
Volym 2 (1644), 3 (1645, 5 (1647), 7 (1649), 10 (1652), 11 (1653), 22 (1664), 37 (1681), 39 (1683), 41 (1685), 45 (1691), 47 (1702), 48 (1709), 49 (1710) och 51 (1712)
Prostarnas tionderäkenskaper, Skara stift (SE/RA/51304/3)
Volym 1 (1546)
Volym 2 (1550–1557)
Riksarkivets ämbetsarkiv. 1 Yngre huvudarkivet 1966–2009 (SE/RA/484/1)
D6B Svenskt Diplomatariums huvudkartotek över medeltidsbrev (SDHK)²⁰⁷
Älvsborgs lösen 1571 (SE/RA/5116/12)
Älvsborgs lösen (1571)
Älvsborgs lösen 1613 (SE/RA/5117)
Volym 34 (1615)
Volym 35 (1617–1619)

[VaLA=] Riksarkivet i Vadstena

Göta hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (SE/VALA/0382503)
EVIIAAA Från underrätterna inkomna renovationer. Domböcker t o m 1700 från Skaraborgs län 1–2 (1590–1610 och 1611–1623), 4–6 (1624–1627, 1628–1632 och 1633–1636), 8 (1638–1639), 10–12 (1642 och 1643–1644), 14 (1648), 16 (1650), 18–20 (1652–1654), 22 (1657), 26–29 (1661–1664), 35 (1667), 37 (1668), 41 (1670), 42 (1671), 44 (1672), 46 (1673), 48 (1674), 50 (1675), 55 (1678), 64 (1683), 71 (1686), 75 (1687), 112–113 (1688 och 1689), 115 (1691), 121 (1698) och 138 (1705)
EVIICA Från underrätterna inkomna renovationer. Domböcker t o m 1700 från Älvsborgs län 1 (1601–1638)

Tryckta källor och litteratur

Almquist, J. E., (1954–1955), *Lagsagor och domsagor i Sverige: med särskild hänsyn till den judiciella indelningen*, P.A. Norstedt & söners förlag, Stockholm. LIBRIS-ID: 54406.
Almquist, J. E., (1967), »Ett och annat om den svenska adeln i äldre tid«, *Släkt och Hävd* 1967:3, s. 289–300. ISSN 0489-1090.
Colling, F., (red.) (1917–1936), *Skaraborgsbygden*, Hjo. LIBRIS-ID: 1190386.
Elgenstierna, G., (1925–1936), *Den introducerade svenska adelns ättartavlor, med tillägg och rättelser*, Norstedt, Stockholm. LIBRIS-ID: 8576.
Elm, O., (2013), »Agnatiska genealogier från 1641 för bondesläkter med tillnamn på Visingsö – transkriberade och kommenterade«, *Svensk Genealogisk Tidskrift* 2013:1/2, s. 3–55.

²⁰⁷ Finns på server. URL: <https://sok.riksarkivet.se/SDHK>.

- Elm, O., (2023), »Ättlingar till Åbjörn Persson i Gudmunderyd i Ölmstad socken (död 1627): En halvfrälse skattebonde, ryttare, rusthållare, nämndeman och riksdagsman«, *Släkthistoriska Studier* 2023:105. DOI: <https://doi.org/10.55797/zfh103>.
- Fredriksson, I., (1974), *Svenskt dopnamnsskick vid 1500-talets slut*, Anthroponymica Suecana 7, Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet. LIBRIS-ID: 1 39387.
- Godenhielm, B., (1934), *Ätten Godenhielm. I. Dess ursprung och öden intill tiden för det stora nordiska krigets slut*, Söderström & Co, Helsingfors. LIBRIS-ID: 2668374.
- Gustafsson, S., (2022), »Bero Andreae Ekegren – skolmästare i Hova skola«, *Släkthistoriska Studier* 2022:105. DOI: <https://doi.org/10.55797/oiw686> och ISSN 2004-3910.
- Högmark Bergman, C., (2005), *Matskol Mascoll Maskåhl Maskåll – En västgötsläkt under fem sekler*, Rydins tryckeri AB, Nossebro. ISBN: 91-631-7715-3.
- Janzon, K., (2014), »Mjöl i matskålen? Ett bidrag till forskningen om släkten Maskolls äldsta led«, *Svensk Genealogisk Tidskrift* 2014:1, s. 1-12.
- Ljungström, C. J., (1871), *Kinnefferdings och Kållands härader samt staden Lidköping*, Berlingska Boktryckeriet, Lund. LIBRIS-ID: 1722400.
- Lundahl, I., (1950–1981), *Ortnamnen i Skaraborgs län*, Ortnamnskommissionen, Uppsala. LIBRIS-ID: 8203645. ISSN: 0284-2386.
- [SAOB =], (1893–2023), *Ordbok över svenska språket*, Svenska Akademien, Gleerupska universitetsbokhandeln. LIBRIS-ID: 8201689.
- Schlegel, B. & C. A. Klingspor, (1875), *Den med sköldebref förlänade men ej å Riddarhuset introducerade svenska adelns ättar-taflor samlade och utarbetade af Bernhard Schlegel och Carl Arvid Klingspor*, Norstedt, Stockholm. LIBRIS-ID: 497147.
- Skogsjö, H., (1999), »Så stavar du namnen – Släktforskarförbundets namnlista«, andra upplagan, *Släktforskarnas årsbok 1999*, s. 25–66. ISBN: 9187676192.
- Sparrlöf, G., (2023), »Trolle i Småland. Ofrälse trollar i Västra härad ca 1610–1730«, *Släkthistoriska Studier* 2023:102. DOI: <https://doi.org/10.55797/yfh305>.
- Strandberg, S., (1977), »Kartegården: något om hemmansnamn på Västgötaslätten«, *Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift 1977*, s. 30–37. LIBRIS-ID: 9011093.
- Strandberg, S., (1995), »Tidiga släktnamn? Personnamn kring västgötska hemmansnamn«, s. 83–108 i K. Kruken (red.), *Slektsnamn i Norden. Rapport från NORNAs tjuvförste symposium i Oslo 17 – 20 September 1992*, NORNA-RAPPORTER 58. NORNA-Förlaget, Uppsala. LIBRIS-ID: 7631469. ISBN: 9172760567187:50.
- Utterström, G., (1976), *Tillnamn i den karolinska tidens Stockholm*, Umeå studies in the humanities 11, Umeå universitetsbibliotek, Umeå. ISBN 9171740090.
- Warholm, J. W., (1871), *Skara stifts herdaminne*, Faksimiltryck från år 1871 års upplaga. Nytryck år 1984. LIBRIS-ID: 404237.

Digitala källor

- Nyström, S., [red.] (2013), *Namn och namnforskning. Ett levande läromedel om ortnamn, personnamn och andra namn*. DiVA, id: diva2:1531251.
- Wikipedia-bidragsgivare, (2024), »Klumpfot«, *Wikipedia*, URL: <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Klumpfot&oldid=55985332> (hämtad oktober 20, 2024).